

UDK 550.8:528.9(497.1) Delnice

Osnovna geološka karta SFRJ 1 : 100 000 list DELNICE

Stevo Dozet

Geološki zavod, Ljubljana, Parmova 33

Avtor poroča o pričetku geološkega kartiranja na listu DELNICE. Večji del tega lista je v sosednji SR Hrvatski, na SR Slovenijo odpade le 552 km². Od tega je bilo v prvi fazi kartirano na sekcijah Prezid in Čabar 89 km², na sekcijah Kočevje, Mozelj, Kočevska reka in Škrilj pa rekognoscirano 180 km². Geološki profil obsega po prvi fazi raziskav permokarbonske, triadne, jurske in kredne plasti. Od terciarnih usedlin so ohranjene na kartiranem območju le majhne krpe. Zaradi pomanjkanja horizontiranih terciarnih plasti je zaenkrat težko prikazati tektonsko zgradbo. Ozemlje je del Zunanjih Dinaridov z regionalnimi prelomi severozahod-jugovzhod. Ob takšnih prelomih so nastale večje doline, polja in vrtače.

Tiskane geološke specialke za območje tega lista ni. Manuskriptna karta Lož—Čabar 1:75 000 T. Kormoša iz leta 1890 pa je tako zastarela, da je treba stratigrafsko zaporedje plasti povsem na novo dokumentirati.

Stratigrafsko zaporedje plasti na listu DELNICE se prične med Rajndolom in Kačjim potokom s permokarbonskim kremenovim konglomeratom z vložki peščenjaka. Sledi glinasti skrilavec z vložki kremenovega peščenjaka v dolini Čabranke, kjer na vrhu leži še kremenov peščenjak. Te kamenine so razvite v majhni debelini brez fosilnih ostankov in jih je avtor uvrstil v trogkofelsko stopnjo po korelaciji s sosednjim listom RIBNICA. Kot kaže, srednji in zgornji perm manjkata, nejasne so ostale razmere tudi glede spodnje in srednje triade. Sklenjen pa je profil od zgornje triade do zgornje krede, ki ga je avtor podrobno horizontiral in v glavnem dokumentiral s fosili. Klastični razvoj karnijske stopnje v dolini Čabranke obsega glinovec, meljevec in peščenjak, v zgornjem delu z vložki dolomita. Noriško-retski pasoviti dolomit je določen po *Sphaerocodium bornemanni* Rothpletz. Jura kaže enoličen plitvomorski razvoj apnenca in dolomita ter je na listih Čabar in Prezid najbolj razširjena. Bituminozni debeložrnati dolomit spodnjega in srednjega liasa vsebuje litiotide. Mikritni in oosparitni apnenec ter debeložrnati plastoviti dolomit zgornjega liasa in doggerja pa je avtor uvrstil delno po superpoziciji, delno pa po zgornjedoggerski vodilni obliki *Selliporella donzellii* Sartoni & Crescenti. Spodnjemalmški mikritni apnenec z vložki dolomita je določen s hidrozojem *Cladocoropsis mirabilis* Felix, foraminifero *Kurnubia palastiniensis* Hensen in z algo *Macroporella sellii* Crescenti. Zgornjemalmški apnenec vsebuje algo *Clypeina jurassica* Favre. Spodnjekredne plasti sestoje iz temno sivega in črnega ploščatega apnenca in bituminoznega dolomita z vložki apnene breče. Spodnji del (valanginij, hauterivij in barremij) je bogat s tintininami, favreinami in algami vrste *Pianella* (*Salpingoporella*) *annulata* Carozzi, zgornji del (aptij in albij) pa z miliolidami, orbitolinami, rekvienidami in algo (*Salpingoporella*) *Pianella dinarica* Radoičić. Enak razvoj se nadaljuje še v cenoman. Višji del zgornje krede sestoje iz temno sivega in črnega apnenca, apnene breče ter sivega dolomita in

dolomitne breče, ki so siromašni s fosili in jih je avtor po superpoziciji uvrstil v turon. Najmlajše kredne plasti pripadajo senonu. Njegov bazalni del vsebuje v apnencu poleg rudistov foraminifero *Acordiella conica* Farinacci. Zgornje-senonski beli in svetlo sivi apnenec z vložki belega in sivega dolomita ter temno sivega ploščastega apnenca je sicer bogat z rudistno favno, toda siromašen z rodovi in vrstami. Na sekciji Prezid so najdene pomembne oblike *Gorjanovicia costata* Polšak, *Petkovicia prima* Kuhn et Pejović, *Bournonia* cf. *dinarica* Slišković, *Exogyra* cf. *overwegi* Buch in *Exogyra* cf. *costata* Say.

Nato sledi v zaporedju plasti večja vrzel; v majhnih krpah so odloženi le pliocenski in kvartarni nanosi. Popolnejši profil terciarja in kvartarja je pričakovati šele v nižjih delih ozemlja, ki je pa večidel zunaj kartiranega dela lista. Aluvialni nanos pokriva dinarsko usmerjene doline in polja, npr. kraško Babno polje.

Tektonsko pripada list DELNICE Zunanjim Dinaridom. V dinarski smeri se raztezajo tudi pomembnejši prelomi. Tako poteka idrijski prelom ob robu Babnega polja. Tudi vrtače so nanizane večidel ob prelomih. Podrobneje pa tektonskih faz zaenkrat ni bilo možno razčleniti. Po analogiji s sosednjimi listi gre za tektonska dogajanja po kredni dobi. Več bi mogli nanje sklepati po zgradbi terciarja, ki pa na kartiranem območju manjka.

Od mineralnih surovin in gradbenega materiala je omeniti le peskokope, ki so številni predvsem v zdrobljenih conah ob prelomih v triadnem in liasnem dolomitu, npr. peskokop v Prezidu in veliki peskokopi ob cesti Lazec—Čabar in Prezid—Čabar.

Pri kartiranju sta z avtorjem sodelovala geologa Bogoljub Aničić in Lado Ferjančič. Jursko in kredno mikrofavno in floro je določila Ljudmila Šribar, hidrozoje Ljudmila Šribar in Dragica Turnšek, zgornjekredno makrofavno pa Mario Pleničar. Kartiranje financira sklad Borisa Kidriča.

Geological Map of SFRJ 1 : 100 000 Sheet DELNICE

Stevo Dozet

Geološki zavod, Ljubljana, Parmova 33

The author reports on the start of the mapping of the map sheet DELNICE. The main part of the territory covered by the sheet lies in neighbouring SR Croatia; there are only 552 km² in SR Slovenia. During the first phase the mapping covered 89 km² of the sheet sections Prezid and Čabar; reconnaissance mapping was carried out on 180 km² of the sheet sections Kočevje, Mozelj, Kočevska Reka and Škrilj. The geological profile comprises in the first phase Permo-Carboniferous, Triassic, Jurassic and Cretaceous beds. Only small remnants of Tertiary sediments have been preserved on the mapped areas. For the time being it is difficult to show the tectonical structure, as Tertiary index horizons are missing. The area is part of the Outer Dinarids, with regional faulting in NW-SE direction. Along such faults there originated karstic fields and sinkholes.